

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FRÅN HANDLING TILL REKOMMENDATION PAKET FÖR BESLUTSFATTARE

**Erasmus+ KA220-SCH Strategic Partnership in School
Education DIGITAL COMICS OF MIGRATION
2023-1-TR01-KA220-SCH-000166103**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Från åtgärd till rekommendation: Paket för beslutsfattare

Beslutsfattare spelar en avgörande roll när det gäller att forma villkoren under vilka pedagogisk inkludering, nyckelkompetensutveckling och digital transformation sker. Genom policyer, finansieringsprioriteringar, läroplansramar, lärarutbildningsbestämmelser och stödtjänster påverkar nationella och lokala beslutsfattare de utbildningsmöjligheter som finns tillgängliga för elever och i vilken utsträckning skolor kan reagera effektivt på mångfald. Forskning om pedagogisk styrning visar genomgående att inkluderande utbildningsresultat inte bara beror på enskilda lärares och skolors insatser utan också på systempolitiska miljöer som främjar rättvisa, delaktighet och tillgång till resurser (Ainscow, 2020; Europeiska kommissionen, 2023). Beslutsfattare är särskilt inflytelserika när det gäller att avgöra om skolor har den institutionella kapaciteten att stödja elever med invandrar- och flyktningbakgrund genom språkhjälp, psykosociala tjänster, initiativ för familjeengagemang och inkluderande pedagogiska tillvägagångssätt. Dessutom formar policybeslut angående läroplanens innehåll, medborgarskapsutbildning och digitalt lärande elevers möjligheter att utveckla nyckelkompetenser som kommunikation, kritiskt tänkande, interkulturell förståelse, digital läskunnighet, samarbete och demokratiskt deltagande. Utvecklingen av dessa kompetenser erkänns alltmer som avgörande för social sammanhållning och aktivt medborgarskap i kulturellt mångfaldiga europeiska samhällen (Europeiska rådet, 2018).

Beslutsfattarnas betydelse blir än mer uttalad i sammanhang med migration och tvångsförflyttning. Forskning om flyktning- och invandrarutbildning indikerar att framgångsrik inkludering starkt påverkas av politiska ramverk som styr skoltillgång, språkstöd, lärares förberedelser, erkännande av tidigare lärande och familjedeltagande (Dryden-Peterson, 2016; Pastoor, 2017). Beslut som fattas på nationell, regional och lokal nivå påverkar inte bara elever utan även lärare och familjer, och formar deras pedagogiska och sociala erfarenheter inom värdsamhällen. Till exempel kan politik som stöder flerspråkig utbildning, interkulturell dialog och partnerskap mellan familj och skola underlätta inkludering och tillhörighet, medan fragmenterade eller kortsiktiga tillvägagångssätt kan bidra till ojämlikhet i utbildning och

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

social utslagning. På liknande sätt påverkar investeringar i digital infrastruktur, lärares professionella utveckling och utbildningsinnovation direkt skolors förmåga att tillhandahålla rättvisa digitala lärandemöjligheter. Forskning efter den snabba expansionen av digital utbildning har visat att meningsfull digitalisering kräver ett sammanhängande politiskt stöd, uthålliga investeringar och strategiskt ledarskap snarare än att bara tillhandahålla teknisk utrustning (Tondeur et al., 2017; Selwyn, 2021). Följaktligen är beslutsfattare centrala aktörer i att skapa utbildningssystem som kan svara på de sociala, kulturella och tekniska utmaningar som är förknippade med migration och samtida samhällsförändringar.

Inom detta sammanhang erbjuder DICOMI-projektet betydande fördelar för beslutsfattare som söker evidensinformerade metoder för inkludering, digitalisering och interkulturell utbildning. Genom sina digitala moduler och verklighetsbaserade serier ger DICOMI praktiska exempel på hur pedagogisk innovation kan stödja social integration, empati, interkulturell dialog och digital kompetensutveckling samtidigt. Projektet visar hur migrationsrelaterade ämnen kan hanteras genom pedagogiskt strukturerade och åldersanpassade läromedel som uppmuntrar till kritisk reflektion, perspektivtagande och aktivt deltagande. För beslutsfattare och utbildningsadministratörer erbjuder DICOMI en överförbar modell som kopplar samman europeiska prioriteringar relaterade till inkludering, demokratiskt medborgarskap, social sammanhållning och digital transformation. Projektet ger också insikter i hur skolor kan engagera elever, lärare och familjer i samarbetande lärandeprocesser som sträcker sig bortom klassrummet och stärker relationer i samhället. Vidare illustrerar DICOMI hur digitalt berättande och seriebaserat lärande kan integreras i befintliga läroplaner och samtidigt stödja utvecklingen av nyckelkompetenser som identifierats i den europeiska referensramen, inklusive kulturell medvetenhet, kommunikation, medborgarskap, personlig och social kompetens och digital kompetens.

För beslutsfattare ligger ett av de mest värdefulla bidragen från DICOMI i dess potential att informera om policyutveckling och utbildningsplanering. Projektet genererar konkreta exempel på inkluderande praktiker som kan skalas, anpassas och integreras i lärarutbildningar, läroplansreformer, digitala utbildningsstrategier och familjeengagemang. Genom att tillhandahålla bevis på hur narrativa och digitala tillvägagångssätt kan stödja inkluderingen av invandrar- och flyktningstuderande, hjälper DICOMI att överbrygga klyftan mellan politiska ambitioner och klassrumsverkligheten. Det betonar också vikten av att

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

kombinera teknisk innovation med människocentrerade utbildningsvärden som empati, värdighet,

delaktighet och social rättvisa. Deltagarna såg därför DICOMI som mer än en pedagogisk intervention; de betraktade det som ett policyrelevant initiativ som kan stödja beslutsfattare i att utforma mer inkluderande, digitalt kompetenta och socialt lyhörda utbildningssystem som gynnar elever, lärare, familjer och bredare samhällen över hela Europa. Diskussionerna vid småskaliga möten i fem länder ledde till dessa politiska rekommendationer:

Serier som instruktionsmaterial

Deltagarna i de småskaliga mötena identifierade konsekvent integrationen av seriebaserat lärande och digitalt berättande i pedagogiska läroplaner och fritidsaktiviteter som en viktig politisk prioritet för beslutsfattare. De hävdade att samtida utbildningssystem borde gå bortom traditionella instruktionsstrategier och anamma innovativa pedagogiska metoder som samtidigt stödjer akademiskt lärande, digital kompetensutveckling, social-emotionell tillväxt och interkulturell förståelse. Deltagarna betonade att serier och digitala serier erbjuder unikt pedagogiskt värde eftersom de kombinerar berättande, visuella och digitala element på ett sätt som engagerar olika elever och gör komplexa sociala frågor mer tillgängliga. Följaktligen bör skolor aktivt uppmuntras att anta läromedel som integrerar empati, digitala färdigheter, kreativitet och social medvetenhet. Deltagarna framhöll särskilt seriernas potential för att hjälpa eleverna att utforska ämnen som migration, mångfald, inkludering, diskriminering, tillhörighet och demokratiskt medborgarskap samtidigt som de utvecklar kritiskt tänkande, kommunikation och färdigheter i digital läskunnighet. De hävdade att utbildningspolitiken borde ge skolor både den flexibilitet och det institutionella stöd som krävs för att införliva sådana resurser i vardagliga undervisnings- och inlärningsrutiner.

Deltagarna betonade vidare att seriebaserat lärande inte bör förbli begränsat till isolerade projekt eller kompletterande aktiviteter utan formellt bör integreras i nationella utbildningsramar. De rekommenderade starkt att beslutsfattare erkänner digitala serier som ett innovativt och effektivt pedagogiskt tillvägagångssätt som kan stödja lärande inom flera ämnesområden. Deltagarna noterade att serier kan användas tvärvetenskapligt i ämnen som samhällskunskap, språkutbildning, historia, medborgarutbildning, konst och till och med kurser i digital läskunnighet, vilket gör det möjligt för elever att engagera sig i akademiskt innehåll genom multimodala former av lärande. Seriernas visuella och narrativa karaktär ansågs vara särskilt effektiv för att främja empati, perspektivtagande och förståelse för olika

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

livserfarenheter, medan digitala serieskapande aktiviteter ger meningsfulla möjligheter för eleverna att utveckla kreativitet, samarbete och färdigheter i produktion av digitalt innehåll. Deltagarna hävdade att ett formellt erkännande av läroplaner skulle öka legitimiteten för serier som utbildningsresurser och uppmuntra lärare och skolor att använda dem mer systematiskt som en del av inkluderande och innovativa undervisningsmetoder.

Deltagarna i de småskaliga mötena identifierade konsekvent integrationen av seriebaserat lärande och digitalt berättande i pedagogiska läroplaner och fritidsaktiviteter som en viktig politisk prioritet för beslutsfattare. De hävdade att samtida utbildningssystem borde gå bortom traditionella instruktionsstrategier och anamma innovativa pedagogiska metoder som samtidigt stödjer akademiskt lärande, digital kompetensutveckling, social-emotionell tillväxt och interkulturell förståelse. Deltagarna betonade att serier och digitala serier erbjuder unikt pedagogiskt värde eftersom de kombinerar berättande, visuella och digitala element på ett sätt som engagerar olika elever och gör komplexa sociala frågor mer tillgängliga. Följaktligen bör skolor aktivt uppmuntras att anta läromedel som integrerar empati, digitala färdigheter, kreativitet och social medvetenhet. Deltagarna framhöll särskilt seriernas potential för att hjälpa eleverna att utforska ämnen som migration, mångfald, inkludering, diskriminering, tillhörighet och demokratiskt medborgarskap samtidigt som de utvecklar kritiskt tänkande, kommunikation och färdigheter i digital läskunnighet. De hävdade att utbildningspolitiken borde ge skolor både den flexibilitet och det institutionella stöd som krävs för att införliva sådana resurser i vardagliga undervisnings- och inlärningsrutiner.

Deltagarna betonade vidare att seriebaserat lärande inte bör förbli begränsat till isolerade projekt eller kompletterande aktiviteter utan formellt bör integreras i nationella utbildningsramar. De rekommenderade starkt att beslutsfattare erkänner digitala serier som ett innovativt och effektivt pedagogiskt tillvägagångssätt som kan stödja lärande inom flera ämnesområden. Deltagarna noterade att serier kan användas tvärvetenskapligt i ämnen som samhällskunskap, språkutbildning, historia, medborgarutbildning, konst och till och med kurser i digital läskunnighet, vilket gör det möjligt för elever att engagera sig i akademiskt innehåll genom multimodala former av lärande. Seriernas visuella och narrativa karaktär ansågs vara särskilt effektiv för att främja empati, perspektivtagande och förståelse för olika livserfarenheter, medan digitala serieskapande aktiviteter ger meningsfulla möjligheter för eleverna att utveckla kreativitet, samarbete och färdigheter i produktion av digitalt innehåll. Deltagarna hävdade att ett formellt erkännande av läroplaner skulle öka legitimiteten för

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

serier som utbildningsresurser och uppmuntra lärare och skolor att använda dem mer systematiskt som en del av inkluderande och innovativa undervisningsmetoder.

Inkluderande utbildning som policy

Deltagarna i de småskaliga mötena betonade att en förbättring av inkluderande utbildning kräver mer än initiativ på klassrumsnivå; det kräver uthålligt stöd genom sammanhållen och välfinansierad utbildningspolitik. De hävdade att innovativa pedagogiska tillvägagångssätt som digitalt berättande, vittnesbördsbaserat lärande och seriebaserad utbildning endast kan uppnå långsiktig effekt när de formellt erkänns och stöds av beslutsfattare. Deltagarna rekommenderade att utbildningspolitiken uttryckligen bör validera och utnyttja det kulturella kapitalet hos både migrerande och lokala studenter genom att införliva olika livserfarenheter, inklusive migrationsberättelser, i officiella läroplaner, läromedel och utbildningsprogram. Ett sådant tillvägagångssätt ansågs väsentligt för att säkerställa att studenter från olika bakgrunder ser sin identitet, historia och erfarenhet representerad inom utbildningen. Deltagarna betonade att inkluderandet av migrationsberättelser från verkliga livet kan utmana stereotyper, främja empati och skapa inlärningsmiljöer där mångfald förstås som en resurs snarare än ett problem. I detta avseende sågs vittnesbördsbaserade utbildningsresurser som särskilt värdefulla eftersom de ger autentiska perspektiv som hjälper eleverna att förstå de mänskliga dimensionerna av migration, fördrivning, tillhörighet och social inkludering samtidigt som de främjar interkulturell dialog och kritisk reflektion.

Deltagarna betonade vidare att policyer som stöder inkluderande utbildningsmetoder inte bara bör ta itu med pedagogiska behov utan också de sociala och känslomässiga dimensionerna av lärande. De hävdade att skolor i allt högre grad betjänar elever som har upplevt migration, fördrivning, diskriminering eller social utestängning, och att pedagoger behöver strukturerat stöd för att reagera effektivt på dessa realiteter. Följaktligen rekommenderade deltagarna att utbildningsmyndigheter ger mandat och adekvat finansiering av pedagogiska och psykologiska stödmoduler inom skolor, för att säkerställa att lärare, rådgivare och andra pedagogiska yrkesverksamma har tillgång till de resurser, utbildning och expertis som krävs för att ta itu med känsliga ämnen som tvångsförflyttning, främlingsfientlighet, fördomar och identitetsrelaterade utmaningar. Sådana stödmekanismer ansågs vara väsentliga för att skapa trygga lärmiljöer där svåra sociala frågor kan diskuteras konstruktivt och där alla elever känner sig respekterade och värderade. Deltagarna noterade att utan lämpligt institutionellt stöd kan lärare kämpa för att underlätta meningsfulla samtal

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

om migration och mångfald, vilket begränsar potentialen för inkluderande utbildning för att främja förståelse och social sammanhållning.

Deltagarna betonade också den bredare samhälleliga betydelsen av politik som främjar inkluderande utbildningsmetoder för både invandrare och lokala studenter. De hävdade att inkluderande utbildning inte bara bidrar till individuella utbildningsresultat utan också till utvecklingen av mer sammanhållna, demokratiska och motståndskraftiga samhällen. Genom att stödja pedagogiska tillvägagångssätt som uppmuntrar empati, perspektivtagande, interkulturell förståelse och respekt för mångfald, kan beslutsfattare hjälpa till att minska social polarisering och stärka social sammanhållning inom allt mer mångfaldiga samhällen. Deltagarna betonade att vittnesbördsbaserade resurser, verkliga migrationsberättelser och annat upplevelsebaserat läromedel formellt borde erkännas som värdefulla verktyg för interkulturellt lärande eftersom de gör det möjligt för eleverna att engagera sig i komplexa sociala verkligheter på ett meningsfullt och människocentrerat sätt. Sådana resurser kan hjälpa unga människor att utveckla en djupare förståelse för mångfald, utmana utestängande attityder och odla de medborgerliga och sociala kompetenser som krävs för att leva tillsammans i pluralistiska samhällen. Därför såg deltagarna politiskt stöd för inkluderande och innovativa utbildningsmetoder som en strategisk investering inte bara i utbildningskvalitet utan också i det sociala välbefinnandet och den demokratiska framtiden för europeiska samhällen.

Satsning på digitalisering

Deltagarna i de småskaliga mötena betonade konsekvent att meningsfull digitalisering i utbildningen kräver uthålliga investeringar i både digital infrastruktur och lärarutbildning. De hävdade att ett framgångsrikt genomförande av innovativa lärandemetoder, inklusive digitala serier, digitalt berättande och interaktiva Web 2.0-aktiviteter, beror på tillgången på moderna tekniska resurser och stödjande utbildningsmiljöer. Deltagarna identifierade en kritisk systemutmaning: många skolor fortsätter att möta begränsningar relaterade till föråldrad teknisk utrustning, otillräckliga digitala enheter, otillräcklig programvara och opålitlig internetanslutning. Som ett resultat av detta kan de digitala lärresursernas utbildningspotential inte realiseras fullt ut, och ojämlikhet i tillgång till teknik kan ytterligare missgynna redan utsatta studentpopulationer. Deltagarna rekommenderade därför att beslutsfattare prioriterar moderniseringen av skolans digitala infrastruktur genom att tilldela tillräckliga ekonomiska resurser för att säkerställa att alla skolor har tillgång till den tekniska kapacitet som krävs för att stödja interaktiva och multimediarika lärandeupplevelser. Sådana investeringar ansågs vara väsentliga inte bara för att förbättra utbildningens kvalitet utan också för att säkerställa lika

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

möjligheter för alla elever att engagera sig i digitala serier, samarbetsverktyg online och andra former av digitalt innehållsskapande.

Deltagarna betonade vidare att tillgången till teknik ensam är otillräcklig för att uppnå effektiv digital transformation. De menade att digitalisering bör åtföljas av omfattande politiska åtgärder som stärker skolors institutionella kapacitet att integrera teknik i undervisning och lärande på ett meningsfullt sätt. I synnerhet uppmuntrades beslutsfattare att stödja utvecklingen av tillgängliga digitala plattformar som ger lärare och elever högkvalitativa läresurser, samarbetsverktyg och möjligheter till kreativ digital produktion. Deltagarna noterade att centraliserade eller delade digitala plattformar skulle kunna underlätta spridningen av innovativt material som DICOM-moduler och digitala serier samtidigt som de främjar större konsekvens i åtkomsten mellan skolor och regioner. Sådana plattformar ansågs vara viktiga mekanismer för att minska digitala ojämlikheter och stödja ett omfattande antagande av innovativa utbildningsmetoder.

Förutom infrastrukturutveckling betonade deltagarna behovet av kontinuerliga professionella utvecklingsprogram som stärker lärares digitala kompetens och pedagogiska användning av teknik. De hävdade att många pedagoger inte har fått tillräckliga förberedelser för att effektivt integrera digitala verktyg i klassrummet, trots växande förväntningar på att de stödjer elevernas digitala kompetensutveckling. Följaktligen bör stöd på policynivå riktas mot att etablera långsiktiga och hållbara utbildningsinitiativ som utrustar lärare med de kunskaper, färdigheter och förtroende som krävs för att använda digital teknik kreativt och inkluderande. Deltagarna betonade att utbildning bör sträcka sig utöver tekniska färdigheter och inkludera pedagogiska metoder för att använda digitala verktyg för att främja samarbete, kreativitet, kritiskt tänkande, inkludering och socialt-emotionellt lärande. Genom att samtidigt investera i infrastruktur, digitala plattformar och lärarkapacitetsuppbyggnad kan beslutsfattare skapa de förutsättningar som krävs för en mer rättvis och effektiv digital omvandling av utbildning, vilket säkerställer att alla elever drar nytta av innovativa lärandemöjligheter oavsett deras socioekonomiska eller geografiska omständigheter.

Rekommendation för policyutveckling Nature

Deltagarna i de småskaliga mötena betonade att effektiv utbildningspolitik bör grundas på forskningsbevis och utvecklas genom uthålligt samarbete mellan ett brett spektrum av intressenter. De hävdade att komplexa utbildningsutmaningar som migration, inkludering, digital transformation och social sammanhållning inte kan hanteras framgångsrikt genom isolerade politiska beslut utan kräver samverkande tillvägagångssätt som sammanför expertis

Finansieras av Europeiska unionens Erasmus+-program. Europeiska kommissionen och det turkiska nationella byrån kan dock inte hållas ansvariga för någon användning som kan göras av informationen däri

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

och erfarenheter från skolor, universitet, icke-statliga utbildningsorganisationer, lokala myndigheter och organisationer i det civila samhället. Deltagarna lyfte fram att universitet kan bidra med forskningsbaserad kunskap och utvärderingsexpertis, medan skolor ger praktiska insikter om klassrumsverkligheten och elevernas behov. Utbildningsorganisationer och organisationer i det civila samhället sågs som särskilt viktiga partner på grund av deras erfarenhet av att arbeta med utsatta befolkningsgrupper, invandrarsamhällen och socialt missgynnade grupper. Lokala myndigheter identifierades också som nyckelaktörer för att samordna resurser, stödja samhällsengagemang och säkerställa att utbildningsinitiativ svarar mot lokala behov och sammanhang. Deltagarna rekommenderade därför att beslutsfattare inrättar mekanismer för regelbundna samråd, partnerskapsbyggande och kunskapsutbyte mellan dessa intressenter för att utveckla mer lyhörda, evidensinformerade och hållbara utbildningspolicier.

Deltagarna betonade vidare att framtida utbildningsinitiativ bör anta en mer inkluderande strategi för intressenter. De rekommenderade särskilt att beslutsfattare aktivt stöder projekt som involverar föräldrar, familjer och privata utbildningsinstitutioner tillsammans med offentliga aktörer. Föräldrar ansågs vara viktiga partner i utbildningsinkludering eftersom deras deltagande kan stärka elevernas engagemang, stödja social integration och förbättra kommunikationen mellan skolor och samhällen. Deltagarna hävdade att policyer bör uppmuntra familjers systematiska engagemang i utbildningsplanering, genomförande och utvärderingsprocesser, särskilt i projekt som behandlar migration, mångfald och inkludering. På liknande sätt ansågs privata utbildningsinstitutioner vara viktiga bidragsgivare till utbildningsinnovation, resursutveckling och spridning av god praxis. Genom att engagera ett bredare spektrum av intressenter kan utbildningsinitiativ dra nytta av olika perspektiv, expertis och resurser samtidigt som de främjar en starkare känsla av delat ansvar för utbildningsresultat.

Deltagarna noterade också att samarbetspolitik kan förbättra både kvaliteten och legitimiteten för utbildningsreformer. Politiker som utvecklats genom dialog och partnerskap är mer benägna att återspegla de verkligheter som elever, lärare, familjer och samhällen upplever, vilket ökar deras relevans och effektivitet. Samarbete med intressenter kan dessutom underlätta utbytet av innovativa metoder, stödja skalningen av framgångsrika insatser och stärka det sociala förtroendet bland utbildningsaktörer. Deltagarna efterlyste därför politiska ramar som främjar långsiktiga partnerskap mellan sektorer och uppmuntrar till samskapande av utbildningslösningar. Sådana tillvägagångssätt ansågs vara särskilt viktiga för att ta itu med

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

nya utmaningar relaterade till migration, digitalisering, inkludering och demokratiskt deltagande. Genom att stödja framtida projekt som engagerar skolor, universitet, icke-statliga organisationer, lokala myndigheter, organisationer från det civila samhället, föräldrar och privata utbildningsinstitutioner, kan beslutsfattare bidra till utvecklingen av mer inkluderande, evidensbaserade och socialt lyhörda utbildningssystem som kan möta behoven hos olika europeiska samhällen.

Referenser

Ainscow, M. (2020). Främja inkludering och jämlikhet i utbildning: Lärdomar från internationella erfarenheter. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6(1), 7–16.
<https://doi.org/10.1080/20020317.2020.1729587>

Dryden-Peterson, S. (2016). Flyktingutbildning i länder med första asyl: Att bryta upp den svarta lådan av erfarenheter före vidarebosättning. *Utbildningsforskare*, 45(9), 473–482.
<https://doi.org/10.3102/0013189X16683398>

Pastoor, L. D. W. (2017). Rekonceptualisering av flyktingutbildning: Utforska de olika lärandekontexterna för ensamkommande unga flyktingar vid vidarebosättning. *Interkulturell utbildning*, 28(2), 143–164. <https://doi.org/10.1080/14675986.2017.1295572>

Selwyn, N. (2021). *Utbildning och teknik: Nyckelfrågor och debatter* (3:e upplagan). Bloomsbury Academic.

Tondeur, J., van Braak, J., Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2017). Att förstå sambandet mellan lärares pedagogiska övertygelser och teknikanvändning i utbildning: En systematisk genomgång av kvalitativ evidens. *Educational Technology Research and Development*, 65(3), 555–575. <https://doi.org/10.1007/s11423-016-9481-2>

Europeiska rådet. (2018). Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande. *Europeiska unionens officiella tidning*, C189, 1–13.

Europeiska kommissionen. (2023). *European Education Area: Lägesrapport om inkludering, rättvisa och digital omvandling inom utbildning*. Europeiska kommissionen